

Laboratorisko rādītāju izmaiņas pacientiem ar plaušu artērijas trombemboliju

Aija Mača^{1,2}, *Laura Liepiņa*³, *Kārlis Griķis*²,
Oskars Kalējs^{1,2}

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Iekšējīgo slimību katedra, Latvija

² Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca,
Latvijas Kardioloģijas centrs

³ Rīgas Stradiņa universitāte, Medicīnas fakultāte, Latvija

Ievads. Plaušu artērijas trombembolija (PATE) ir akūta kardiovaskulāra patoloģija, kas var izraisīt pēkšņu kardiālu nāvi. PATE gadījumā izmainās laboratoriskie rādītāji, kuru analīze var palīdzēt PATE diagnostikā un riska novērtēšanā.

Darba mērķis, materiāls un metodes. PATE pacientiem noskaidrot laboratorisko rādītāju – D-dimēru, fibrinogēna, GFĀ, CRO, BNP, lipīdu – vidējos lielumus un to atšķirības atkarībā no dzimuma.

Apkopota Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas medicīniskajā arhīvā pieejamā informācija par 190 Latvijas Kardioloģijas centra pacientiem, kas ārstējušies ar diagnozi PATE no 2013. gada 1. janvāra līdz 2014. gada 31. oktobrim. Dati analizēti, izmantojot *IBM SPSS* programmu. Vidējie rādītāji atspoguļoti kā mediāna (I un III kvartīle) vai kā vidējais aritmētiskais (\pm standartdeviācija), savukārt pazīmju sastopamība – procentuāli (n – absolūtos skaitļos).

Rezultāti. No 190 pacientiem 66,3% (126) ir sievietes un 33,7% (64) vīrieši. Vidējais PATE pacientu vecums ir 74 [66; 79] gadi sievietēm un 64 [52; 76] gadi vīriešiem. Nosakot bioķīmiskos rādītājus, novēro paaugstinātu C-reaktīvo proteīnu (CRO) – sievietēm 19 [10; 43] vs. vīriešiem 20 [8; 58] mg/L. Pastāv statistiski ticama korelācija starp CRO paaugstināšanos un infarktpneimoniju ($p < 0,001$), kas attīstās PATE gadījumā. Ir izteikti samazināts glomerulu filtrācijas ātrums (GFĀ) sievietēm 64,2 (\pm 24,4), bet vīriešiem – 82,9 (\pm 4,7) ml/min/1,73m² ar statistiski ticamu atšķirību ($p = 0,001$). Veicot citādāku iedalījumu, GFĀ < 60ml/min/1,73m² ir sastopams 49% (51) vs. 24,1% (13). Ir statistiski ticama ($p < 0,001$) apgriezti proporcionāla vidēji stipra korelācija (0,4 – 0,6) starp GFĀ un vecumu – jo lielāks vecums, jo mazāks GFĀ. Vidējie BNP rādītāji sievietēm ir 293 [87; 691] un vīriešiem 202 [80; 713]. Lipidogrammā izmainīti ir tikai augsta blīvuma lipoproteīni (ABL), kas abiem dzimumiem ir samazināti ar statistiski ticamu atšķirību 1,13 (\pm 0,4) vs. 0,98 (\pm 0,3) mmol/L ($p = 0,045$). No koagulogrammas rādītājiem D-dimēri ir paaugstināti abiem dzimumiem vienlīdzīgi – 9,0 [4; 18] mg/L. Fibrinogēns ir mazliet paaugstināts – 3,8 (\pm 1,8) sievietēm vs. 3,9 (\pm 1,9) g/L vīriešiem. INR vidējie rādītāji sievietēm ir 1,19 (\pm 0,44), bet vīriešiem mazliet virs normas 1,24 (\pm 0,46). Ir izteikti paaugstināts APTL, kas ir noteikts atkārtoti pēc 8 – 18 stundām no iestāšanās brīža, – 59,1 (\pm 38,4) sievietēm vs. 61,2 (\pm 42,2) s vīriešiem.

Secinājumi. PATE pacientiem ir paaugstināti CRO rādītāji, jo bieži rodas infarktpneimonija. Izteikti ir samazināts GFĀ sievietēm, taču pēdējie pētījumi iesaka par normas lielumu pieņemt ≥ 60 ml/min./1,73 m², tad šādā gadījumā abiem dzimumiem vidējie GFĀ rādītāji atbilst normai, lai gan 49% sieviešu tas tomēr ir zem normas. Pastāv apgriezti proporcionāla korelācija starp GFĀ un vecumu – jo lielāks vecums, jo mazāks GFĀ. No lipidogrammas rādītājiem – abiem dzimumiem ir samazināti ABL, bet koagulogrammā ir izteikti paaugstināts APTL, kas noteikts atkārtoti pēc 8–18 h no iestāšanās brīža, kā arī D-dimēri un mazliet fibrinogēns.